

SVOBODA VÍRY

6.6.2021

VSTUPNÍ SLOVO: Ž 27,1. 5a. 6b

ČTENÍ: J 8, 2-11

TEXT: Ga 5, 1-6

Písně: 27, 236, 252, 392, 515

Ve jménu Boha Otce, Syna i Ducha svatého.

Amen

Hospodin je světlo mé a moje spása, koho bych se bál? Hospodin je záštita mého života, z koho bych měl strach? On mě ve zlý den schová ve svém stánku. V jeho stanu budu obětovat své oběti za hlaholu polnic, budu zpívat, prozpěvovat žalmy Hospodinu. (Ž 27, 1. 5a. 6b)

Amen

27

Hospodin je blízko všem, kteří jej volají, všem kdo jej volají opravdově.

Modlitba:

Hospodine, zahaluje nás temnota, do jámy nás stahuje smrt, ale ty jsi nám ve všech našich úzkostech světlem a spásou. Díky tobě máme odvahu vzdorovat tomu, co se nás snaží zastrašit, dezorientovat, ovládnout a zneužít pro své plány. Děkujeme ti za zdroj životodárné síly, kterou nalézáme ve tvém Slovu. Nejmocněji na nás působí v podobě, která se v Ježíši Nazaretském stala tělem. Bůh z Boha a Světlo ze Světla se od chvíle Ježíšova narození stává naším bratrem. Chválíme tě, Bože, za milost, kterou jsi nám lidem tímto svým vtělením prokázal. Už nejsme na své problémy sami. Každá naše bolest doléhá i na tebe. Nespočet lidského utrpení je přibito na golgotský kříž. Proto už toto utrpení není osudové. Ježíšovo vzkříšení ho překrývá slávou. Děkujeme ti za to, že nám ji dáváš ve víře spatřit. Otevřený hrob sděluje světu, že ačkoli v něm my lidé ustavičně troskotáme, ty nás zachraňuješ. K tomu, abychom se z tvé záchrany mohli radovat, přitom stačí jediné – víra. Věříme, že nás navzdory všemu našemu bloudění jednou přijmeš do svého stanu a necháš nás v něm věčně přebývat.

Amen

Čtení: J 8, 2-11

236

Text: Ga 5, 1-6

Milí bratři a sestry, o čem ten text vlastně pojednává? O obřízce, o zákonu, o víře, o Kristu? O tom všem. Ve svém výsledném zaměření je to však text o svobodě. O svobodě křesťanské existence. Apoštol v něm řeší vztah mezi vírou a skutky. Ne v nějaké banální poloze, jestli máme svou zbožnost vyjadřovat ústy nebo rukama, ale jestli ospravedlnění svého života před Bohem zakládáme v Kristově oběti, nebo ve svých výkonech. Před svým damašským obrácením zastával Pavel názor, že ospravedlnění je Boží odpovědí na lidské plnění Mojžíšova zákona. Po svém obrácení Pavel tuto teologii opustil a za jediného aktéra ospravedlnění vyhlásil Krista. Tento osobní vývoj učinil apoštola velice citlivým na vše, co spásnou postačitelnost Kristovy oběti zpochybňovalo. Proto vyjadřuje takovou nevoli, když se dozvídá, že křesťané v Galácii zapracovávají do své zbožnosti prvky židovského Zákona. Zmiňuje konkrétně obřízku. Tímto obřadem se člověk stává součástí lidu Staré smlouvy. Tato sounáležitost ho ovšem zavazuje plnit celý Mojžíšův zákon. Ten zákon, který Pavel vnímá jako otrocké jho, které z něj Kristus sňal. Konání náboženských obřadů a plnění všelijakých povinností dodnes mnoho lidí fascinuje. Mají dojem, že tímto způsobem jasně vyjadřují své přesvědčení. Navíc si s každým splněným úkolem mohou připsat dobrý skutek. Radost z toho však časem zevšední a člověk se začne porovnávat s druhými: Tamten není tak dobrý jako já. Pokud jsem lepší, měl bych ovšem dostávat od Pánaboha větší benefity a od lidí požívat větší

respekt a uznání. Takto se na sebe dívali židovští farizeové. Ale ani ten nejobtěžkanější dobrými skutky není bez viny. Nikdo ze zákoníků a farizeů, kteří před Ježíše přivedli ženu přistiženou při cizoložství, se na ni neodvážil hodit kámen. Najednou si každý vzpomněl. První selhání přitom nebývá posledním. Kdo má ambice být premiantem, toho tato zkušenost sráží do hluboké deprese. „Jak ubohý jsem to člověk“, volá Pavel, když se v epistole Římanům vžívá do situace člověka žijícího pod Zákonem. A co si myslí o náboženském experimentování křesťanů v Galácii, to je zřejmé z jeho otázky: „Vy pošetili Galatští, kdo vás to obloudil?“ Z epistoly vyplývá, že oněmi svůdci nebyli nějací bezvěrci či pohané. Šlo o křesťanské misionáře, kteří maloasijskou Galácii procházeli po Pavlovi. A provázelo je utkvělé přesvědčení, že Pavlem založené sbory je třeba nábožensky „rozkošatit“. Všechno se samozřejmě vyvíjí. Je však třeba dávat pozor na to, aby vývoj nezakryl výchozí myšlenku. A pokud se tak přece jen stane, je třeba vrátit se ke kořenům. Právě o to se Pavel v Listu Galatským pokouší. Základní sdělení tohoto dopisu vyjadřují dva imperativy. První zní: Nepřeceňujeme důležitost svých náboženských a etických projevů! Druhý: Spolehněme se na Krista a na jeho oběť! Je dobré si to občas takto jasně připomenout. Žijeme v době, kdy se nám daří dobře, a v takových časech církev tíhne k náboženskému „košatění“. V dobách protireformace evangelíkům stačilo Písmo, modlitba a píseň. I večeri Páně přijímali výjimečně, protože chyběli kazatelé, kteří by ji vysluhovali. Čím méně bylo v předtoleranční církvi formalismu, tím více v ní však bylo opravdovosti víry a soustředění na to, co je klíčové. Ospravedlnění nelze dosáhnout naším náboženským či morálním vzepjetím. Nikdy se totiž nevzepneme až k dokonalosti. Jediný, kdo „hříchu neučinil“, je Kristus. Ten mohl hodit po ženě přistižené při cizoložství kamenem, ale nehodil. A stejně jako vůči ní, chová se i vůči nám. Mohl by nás odsoudit, ale neodsuzuje. Svým nasazením až k smrti nás naopak zpod obžaloby Zákona vymaňuje. Tu svobodu nám vydobyl Kristus, píše Pavel. Proto v jeho církvi reprezentuje spontánně podaná ruka vyšší duchovnost než liturgické gesto. Proto jsou v jeho církvi činy vyrůstající z bezprostřední vděčnosti blíže Božímu království než činy konané ze strachu o svou spásu. Mojžíšův zákon měl nepochybně v dějinách lidu Staré smlouvy nezastupitelné místo. Kristus jej však odsunul na vedlejší kolej. Zákon je dobré znát. Současně je však třeba vědět, že „litera zabíjí, ale Duch dává život“. Spása přichází do lidského života v osobě toho, který za nás zemřel na kříži. Stačí k němu pozvednout mysl a on nás provede údolím stínu smrti. Ježíš přitom naše lidská selhání nezlehčuje. Cizoložné ženě odpouští, současně ji však vybízí, aby už nehřešila. Misionáři, kteří přemlouvali galatské křesťany, aby se v rámci „prohloubené zbožnosti“ dali obřezat, Krista neodmítali. Relativizovali však jeho spásnou moc. Vedle víry v něho měli Galatští dodržovat Mojžíšův zákon. Jinak jim podle nich Kristus nepomůže. Ono to zní zbožně. Když však apoštol uvažuje v duchu této jejich logiky dál, dochází k závěru, že budou-li Galatští plnit Mojžíšův zákon, tak vlastně Kristovu pomoc nepotřebují. Budou přece ospravedlněni ze svých skutků. A Kristus se stane jen jakousi liturgickou ozdobou jejich bohoslužeb. Všechna jeho mesiášská výjimečnost bude ta tam. Galatští to tak dalece jako Pavel nepromýšleli. A nejen Galatští. I nejedno současné kázání končí tím, že nás Kristus přišel naučit konat Boží vůli, abychom obstáli před Božím soudem. Vy pošetili kazatelé, kdo vás to obloudil, zvolal by Pavel. Kristus přece přišel na svět, aby nás spasil svou obětí! Jinak totiž člověk ospravedlnění nedosáhne. Naším zásadním problémem není, že bychom nevěděli, co je správné, ale že nemáme sílu to činit. Chvála Bohu za to, že k podílu na Kristově spásné milosti stačí pouze víra. Víra, která se uplatňuje láskou. Tato věta může vyvolat dojem, že je k víře v Krista přece jen třeba ještě něco dodat. Není vlastně láska zákrytným termínem pro skutky zákona, vůči nimž se Pavel tolik vymezuje? Není. Jednání plynoucí ze zákona je totiž mechanické. Plnění zákona se vykazuje v položkách. K zákonu patří kontrolní instituce, a ty nejsou imunní vůči korupci a manipulaci. Láska je životní směr. V lásce je vroucnost a dynamika. Lásku nedozoruje žádný státní ani církevní úřad. Posoudit, zda naše činy vyrůstají z lásky, může jen naše svědomí – a

Bůh. Činy lásky přitom nevyrůstají z obavy o spasení, ale z vděčnosti. Činy lásky jsou plodem svobody, kterou nám vydobyl Kristus. Nedejme se o tuto svobodu připravit. Nikým a ničím. Moc Ducha má vyšší prioritu než lidská snaha dostat se do Božího království svým nasazením. Rozhodující je víra v Krista Ježíše! Ta nás totiž zcela spontánně vede k spravedlnosti. A způsobuje, že ačkoli nepřestáváme být hříšníky, přesto se Božího soudu neděsíme. Víme totiž, že se v něm můžeme spolehnout na Kristovu milost. Amen

Modlitba:

Pane Ježíši Kriste, Zákon nás tlačí k zemi, protože nás neustále obžalovává a usvědčuje z našich vin. Snažíme se mu učinit zadost, protože máme strach z odsouzení. Ty nás zvedáš k nebi, protože naše viny zakrýváš svou milostí. Věříme, že tvá oběť vyváží všechna naše provinění. Tato víra nám dává svobodu a dovoluje žít v lásce. Amen

252

Sborová ohlášení, přimluvná modlitba:

Pane Ježíši Kriste, bez tvé milosti bychom propadli malomyslnosti kvůli tomu, že nedokážeme dostat tvému Zákonu, nebo bychom se zoufale a přitom marně snažili o dokonalost. Prosíme za ty, kteří se s tebou ve své zbožnosti míjejí, a místo radosti ze spásy je deptají chmurné myšlenky. Prosíme za ty, kteří se stále znovu pokoušejí naplnit ustanovení tvého Zákona a stále znovu zjišťují, že toho nejsou schopni. Prosíme za ty, z jejichž zbožnosti se už zápas o dokonalost vytratil a zbylo z ní jen pokrytectví. Děkujeme za moc Ducha, která nás naplňuje jistotou, že se na konci věků nadějeme spravedlnosti, a že se jí nemusíme bát, protože to bude spravedlnost prodchnutá tvou milostí. Obracíme se k tobě s prosbou, abys nám na ní dal podíl. Radujeme se ze svobody, do které nás uvádí víra v tebe, i z lásky, kterou v nás tato víra rozněcuje. Otče náš... Amen

392

Poslání:

Cílem našeho vyučování je láska z čistého srdce, z dobrého svědomí a z upřímné víry. Od toho se někteří odchýlili a dali se na prázdné řeči. Chtějí být učiteli zákona a nechápou ani svá vlastní slova ani podstatu toho, o čem s takovou jistotou mluví. (1Tm 1, 5–7)

Požehnání:

Milost našeho Pána Ježíše Krista buď s vámi. Amen

515

Autor kázání: Emanuel Vejnar